

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om Mennesket i Verden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 132. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_306_10-txt-shoot-idm313/facsimile.pdf (tilgået 01. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Slutning vil atter opmærksom dvæle et Øieblik med mig, ved hine Betragtninger, der umulig kan stemme overeens med Erfaringen uden i Grunden at være sande; i Grunden siger jeg, thi jeg har alt for godt følt Sansseligheden i, om lige Ting at udtrykke sig nøiagtig og bestemt, til at jeg kan troe det er mere end saare usubkومت og forholdsmaessigt lykkedes mig. Endnu flere Grunde have bevæget mig til at give hine Betragtninger en vis Uførlighed, en af dem er den Indsigte, at enten skal man lade Tid og Rum staae ved sit Værd, eller man maa stræbe at forfølge dem til deres dunkle Udspring, thi bliver man staaende paa Halvveien, forvirrer man sin hele Tankegang; en anden Grund er den, at jeg burde tage Hensyn paa de Gaar der troe Bibelen ordret, hvem Foranførte, naar de ere vantte til at tænke og frislede til at tvivle, vil fornøie, og paa de nu ikke længere saa saa, der kende noget til Natur-Philosophien, thi de vil let forstaae mig, og stifte de Sandhed, vil de glædes ved de Glimt, der kaste Lys paa det Vildvæde, hvori hiin Philosophie indgiøglert sig og sine Dyktere.

Saaledes som vi fiade Mennesket i Historien, og vor egen Erfaring, finde vi ham indviklet i mangehaandte Forholds, af hvilke en stor Mængde

tøker sig drive og boltre giennem Verden, medens en del hvile i Troen paa det ene nødvendige og enkelte grunde paa det Høie. Til de første er det vi her skulle slutte os, og kan vi end ikke sige, at de have udvalgt den bedste Deel, maae vi dog indromme, at de følge en Middelvei som først paa en vis Punkt deler sig til begge Sider, og der til kan vi uden Fare følges med dem, naar vi have Sandheds-Riørlighed i Hjertet; ja vi leve i Liden, da i det mindste saa Bogværde, der vil paa det Rens med sig selv, kan undgaae den aldeles, i en Tid nemlig, da Troen, selv hvor den findes, gjerne er saa saag, at den ei tør trofse Tvivlene, for den lærer at indse deres Ubetydelighed ved Løsningen af nogle der synes des sværest. Det er det saa, at ved hvert Skridt paa Erkendelsens Vei oplaae sig, og derfor som det synes, stærkere Tvivl, men den der engang med ærlig Beemød stod for Bjerge, han holdt for uoverskommelige, og saae dem synke i Støv for Lyset, vil siden aldrig, uden egen Brøbe, glemme at de Bjerge der siden optaarne sig for ham, ere kun et Støvgran i hans eget Die, der hindrer ham, fra at see Lyset, der upaatvivtelig i sig selv ligesaa lidt forsvindes af disse, som af hine. Denne Bemærkning der grunder sig islaandt andet paa min egen Erfaring, fulde bidrage til, hos dem af mine Læsere, der ei

selv have gjort dem, at dømpe hin urolige og umæ-
 telige Attraa, ikke efter Lyd, men efter Sin,
 Soelkin og vid, uindskrænket Udsigt, der ved
 hvert Fremstredt paa Vidskabs Lei stræber at ind-
 tage, især den lysende Ungerlands aabne, uer-
 farne Hjerte; saa man kan adbrag for kraftig minde
 om, at alle Dodeliges Udsigter, unbtagen de hellige
 fra Troens Klippe, hemmes af et Bierg eller af et
 uoverseeligt, umaanetigt Dyb, saa Forskiellen mel-
 lem det længste og korteste, det stærreste og svageste
 Syn, gior i denne Henseende ligesaalet til
 Sagen, som Mellem-Rummet paa Jorden gior
 nogen Forskiel paa Afstanden fra Himlen og dens
 Lyd. Kun da nyttet Vidskaben os, naar vi ikke
 attraae den for sin egen Skuld, men for at
 bestemme Livet og Lyks Troen i og omkring os,
 og for at lade Lyset til Sandheds Tre giennem-
 skinne vort Die saa vidt og saa klart, som detts Byg-
 ning og vort Staae tillade: som Slæber og Forsyn
 det vil; ja, for at det kan skee, udfordres netop en
 Nøiighed og Eigevagt, en Sikkerhed i Grunden og
 en Tilfredshed med hvad man har, som Troen ene
 kan skænke, og som er aldeles usorenelig med al
 bruisende Attraa og skomends Begjærighed, der
 netop omtaage Diet og forrykte Staaet. At philo-
 sophere uden Tro er det samme som at ville see uden

Dine, og at ville begribe sin Troe, er som at ville
 udride sine Dias for at giennemfue dem, men at
 sammentligne sin Troe med Støgtens og sin egen
 Erfaring, er at betragte Menneket i et dunkelt
 Speil, i den Forudsætning, at vi der vel umulig
 kan enten see Gud eller giennemfue os selv, men at
 vi upaatvivlelig maae see mangt et Spor af den
 Eviges Finger, mangt et Træk der rober hvad Troen
 forkynde, og mangen en Gaade som vi kan seie ee
 løst i Troen, Kiønde vi ei kan sige hvorledes; og
 ved en saadan Betragtning kan man virkelig lære
 hvorfor man nødvendig maae troe, naar man har
 og bruger sund Forstand, ligesom man ved en for-
 standig Benyttelse af Speilet, sædvanlig fors-
 fængeligheds Redskab, ogsaa kan lære, hvorfor
 man nødvendig maae see, naar man kan og vil
 bruge sine Dine. Saaledes dyrker jeg Vidskaben,
 ikke som en Gudinde, men som en Kirke-Ager,
 hvis Grøde jeg vilde ofre paa Alteret, hvis Ud-
 bytte fulde hjelpe til et Kjøbertag, der bedre end
 Negl modstaar de kaade Blinde, og for jeg vilde
 være Skjyd i, at nogen dyrkede den anderledes, vil-
 de jeg ønske ei derom at have skrevet en Løddel, der
 af mine ideltige Formaninger, thi heller vil jeg be-
 dyrde Læserens Taakmødighed med dem, end min
 Sambittighed med en Brødt, som Verden smiler

